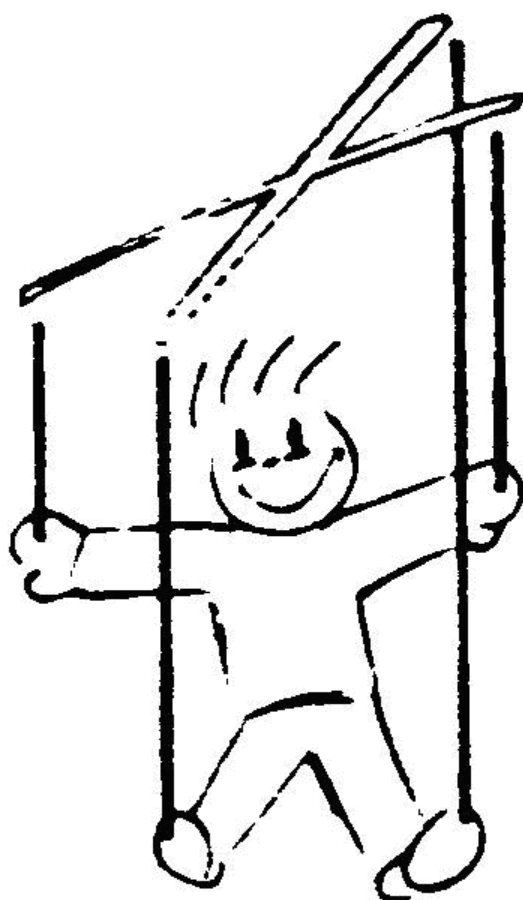

Pastoraal op school

Hoe onze school in kleine dingen groot kan zijn!

DE BOUWSTENEN VOOR EEN PASTORAAL BELEID IN ONZE BASISCHOOL

Wat is er nodig voor een fijne pastorale werking aan onze school?

- *Een schoolpastoraal beleid erop gericht om het Rijk Gods voortdurend in de school te ontvangen en dichterbij te brengen.*
- *Een pastoraal beleid verankerd in het algemene schoolbeleid dat oog heeft voor mensen, inspiratie, structuur, plaats, tijd en middelen.*
- *Een pastoraal beleid dat een planmatige aanpak veronderstelt.*
- *Een pastoraal beleid dat de steun verdient van alle betrokkenen:*
 - het team*
 - de ouders*
 - het schoolbestuur*
 - de parochie*

De initiatieven die men op onze school wil nemen inzake de pastorale werking zijn initiatieven die rekening houden met de vier dimensies van pastoraal:

1. Ontmoeten en gemeenschap vormen

Gemeenschapsvorming
Verbondenheid

2. Verkondiging van Gods woord

Geloofscommunicatie
Spiritualiteit ter sprake brengen
Durven spreken: over wat je bezielt
waarom je iets doet
wat je doet

3. Dienstbaarheid

Solidariteit met mensen - in de school
- in de wereld
met een voorkeur voor de zwakken

4. Vieren en bezinnen

Het leven vieren in verbondenheid met elkaar en met God

Pastoraal wordt getrokken door een werkgroep en is de verantwoordelijkheid van het ganse team.

1. ONTMOETEN EN GEMEENSCHAP VORMEN

VOORAL MET LEERKRACHTEN

- aandacht voor speciale gelegenheden (verjaardagen, huwelijk, overlijden)

Een kalender met geboorte- en sterfdata en de aankondiging van andere belangrijke gebeurtenissen in het leven van mensen waar de klas en de school zich mee verbonden voelt. Zulke kalender is een leuk hulpmiddel om op het gepaste moment extra attent te zijn voor sommige mensen.

Een kaartje doet soms wonderen, zowel bij leerkrachten als bij leerlingen.

Voor de hele school wordt er elke maand een **openingsmoment** georganiseerd waar de jarigen van de maand extra in de kijker gezet worden (zingen).

Aanwezig zijn bij belangrijke gebeurtenissen.

- Leerkrachten (en kinderen) zijn aanwezig bij huwelijksvieringen of begrafenissen van mensen die verbonden zijn met de school.
- Een bezoekje nadien, een kaartje.
- Tijdens het gebedsmoment, aan het begin van een personeelsvergadering, uitnodigen om te bidden voor gedoopten, gehuwden, zieken, overledenen...

Bijzondere aandacht voor **pijn, rouw en verdriet**

- De moed hebben om mensen in hun rouwen nabij te zijn, zonder zich op te dringen.
- Tot lang na de begrafenis oog hebben voor het verdriet van rouwende mensen.
- Bij het overlijden van leerkrachten of leerlingen kan men zoeken naar rituelen en symbolen om de verbondenheid met de overledenen uit te drukken. (*vb. een boom planten in de school.*)

- Werken aan een fijne en open sfeer binnen het team

Het **lerarenlokaal** is een aangename ruimte waar het fijn is om te vertoeven.

- Een verzorgde aankleding.

- Er is gelegenheid om iets te drinken.
- Er zijn nu en dan verrassende dingen die aanleiding kunnen geven tot een verdiepend gesprek (vb.: een boek, een artikel uit een krant of Kerk en leven, een symbool,...).
- Ruimte op het prikbord voor het concrete leven in de school.

Ontmoetingskansen aanbieden buiten de gewone werksfeer (voor leerkrachten en onderhoudspersoneel).

- Nieuwjaarsreceptie.
- Uitstap aan het einde van het schooljaar.
- Een studiedag op een andere locatie dan de school.

VOORAL MET KINDEREN

- Bezorgdheid voor zieke kinderen

Contact houden met zieke kinderen

- Medeleerlingen stimuleren tot een bezoekje, een telefoontje, een mailtje, een kaartje.
- Afspraken maken met leerlingen om de schriften van de zieke bij te houden.

- Aandacht voor het leven van kinderen, hun vreugde en verdriet

Als een van de ouders van een kind ernstig ziek is of stervende is, mag het een '**meeleefboek**' bijhouden (een soort poëzie). De andere kinderen van de klas kunnen hun gevoelens, hun meeleven en troost hierin uitdrukken.

Na het overlijden van een van de ouders hebben kinderen **blijvend zorg** nodig.

- Een foto van de overleden ouder in het religieuze hoekje van de klas. Ieder jaar gaat die foto ook mee naar de volgende klas.

In **gebedsmomenten** is er aandacht voor concrete voorvallen die kinderen kunnen meemaken.

- Kinderen krijgen de kans om te vertellen wat hen beroert.
- Kinderen mogen zelf gebedsintenties en gebeden formuleren.

De leerkracht maakt **ruzies en pestsituaties** bespreekbaar en helpt mee gemaakte afspraken op te volgen.

- De leerkracht neemt de tijd om het verhaal van kinderen te beluisteren, ook tijdens klasvrije momenten.

De **verjaardagen** van kinderen worden gevierd in de klas. Kinderen mogen dan even volop in de belangstelling staan.

- **Het school- en klasreglement duiden**

Zin geven aan afspraken en regels. Vb. wat er gebeurt voor verjaardagen, hoe rijen gevormd worden, waarom er stilte gevraagd wordt, wat het fijne aan samenwerken is.

- Voor ouders, maar ook voor kinderen is het belangrijk dat ze een helder zicht hebben op de waarden achter de regels en de normen. Die waarden zijn verbonden met het opvoedingsproject van de school.

Maandelijks is er een aandachtspunt dat vooropgesteld wordt en in de kijker geplaatst wordt.

- **Klasdoorbrekend werken als kans tot nieuwe ontmoeting**

- Klasdoorbrekend lezen.
- Samenwerking derde kleuterklas - eerste leerjaar.
- Samen met andere klassen projecten uitwerken. Vb.: samen bezoeken en leerwandelingen organiseren,...

- **De speelplaats als een plaats voor ontmoeting**

- De speelplaats inrichting verfraaien en zorgen voor hoekjes waar kinderen gezellig kunnen babbelen of spelletjes doen.
- Kinderen stimuleren om tijdens de speeltijd een aantal dingen samen te doen (vb. dans).

MET OUDERS

- **Begin schooljaar: kleuters gaan voor het eerst naar school**

- Kinderen mogen samen met hun ouders tijdens een van de laatste vakantiedagen de school al eens verkennen.

- De ouders van nieuwe instappers brengen hun kleuter naar het kleuterklasje en verzamelen nadien met de andere ouders nog bij een kop koffie ("Een bakje troost"). Het gesprek van de ouders van de 2,5-jarigen met andere ouders en met de directie werkt geruststellend. De directeur of de zorgcoördinator gaat even kijken in de kleuterklas en brengt daarna verslag uit aan de ouders.
- Oudercontacten
 - Dag van de grootouders.
 - Informele momenten van ontmoeting en gesprek mogelijk maken.
 - Leerkrachten nemen voldoende tijd voor ouders tijdens de ouderavond. Ze hebben niet alleen aandacht voor de resultaten, maar ook en vooral voor de persoon van de leerling, zijn groeikansen en zijn gevoelens.
 - Tijdens het MDO wordt afgesproken wat en vooral ook hoe er over het kind gesproken zal worden tegen de ouders.
 - Op het rapport worden niet enkel opmerkingen, maar ook tips weergegeven.
 - Aandacht voor gescheiden ouders. Beide ouders hebben nood aan en recht op informatie.
 - Oudercontacten individualiseren: naargelang de zorgvragen van het kind, zal de leerkracht voor deze ouders nu eens meer tijd voorzien dan voor andere.
 - Ouders zijn geïnteresseerd in hun kind. Daarom is ruimte voor informeel en individueel gesprek zo belangrijk.
- Ouders ondersteunen de school
 - De school staat open voor de talenten van ouders: ondersteuning bij leerwandelingen, een beroep doen op de deskundigheid van ouders n.a.v. een thema uit het leergebied W.O., ...
 - Ouders stimuleren om zich te engageren binnen de school. Ouders ervan overtuigen dat engagementen in werkgroepen en in de ouderraad over een heel jaar (of langer) lopen.

MET HET SCHOOLBESTUUR

Voor het uitvoeren van het schoolbeleid is er een regelmatig contact tussen bestuur en kernteam.

- Belangstelling tonen voor wat er op school gebeurt: een woord van bemoediging.

- Beschikbaar zijn voor personeel en directie: begrip tonen.
- Vertrouwen schenken aan het team: communicatie veronderstelt een goede band.

MET DE PLAATSELIJKE GEMEENSCHAP

Een vlotte samenwerking tussen school en parochie veronderstelt ook een goede communicatie.

- Er is overleg omtrent de eerste communie. De parochie draagt daarin mee de verantwoordelijkheid.
- Parochie en school nemen samen initiatieven. Zo leren de plaatselijke gemeenschap en de schoolgemeenschap elkaar beter kennen. En worden de krachten gebundeld.

MET EXTERNEN

De school staat open voor externen en doet beroep op hun deskundigheid.

De school zorgt voor goede afspraken met externen: CLB, nascholers, begeleiders,...

Ze worden (in de mate van het mogelijke) betrokken bij de hoogtepunten van de school.

2. VERKONDIGEN VAN GODS WOORD

DE RELATIES MET LEERKRACHTEN

- Opkomen voor mekaar en de goede geest laten werken. Durven stilstaan bij de wijze waarop we met en over elkaar spreken.
- Samenwerken met een team aan de voorbereiding van vieringen en bezinningsmomenten.
- Overleg omtrent de implementatie en de uitwerking van de leerplannen godsdienst zien als een kans om het eigen geloof ook een stukje met elkaar te delen.
- Het aanbod van de nieuwe leerplannen durven zien als een kans op een herbronning.
- Samenwerken aan de uitwerking van een viering, een actie,... Hier ontstaan kansen tot communicatie.

DE RELATIE MET KINDEREN

- De kansen van de leerplannen ten volle benutten (godsdienst, W.O.- mens en zingeving).
- Gebruik maken van het aanbod van Broederlijk Delen, 11-11-11-actie, Damiaanactie, e.a. in het aanbod op school.
- In een centrale plaats van de school (vb. Inkomhal) ruimte maken om te visualiseren wat er op school leeft. (vb visuele elementen uit de vieringen krijgen hier een plaats).
- Werken met een jaarthema dat als een rode draad doorheen het hele schooljaar loopt en kinderen, leerkrachten en ouders met elkaar verbindt.

DE RELATIE MET OUDERS EN EXTERNEN

- Pastoraal als een regelmatig terugkerend agendapunt van de schoolraad.
- In de lokale bladzijde van het parochieblad een verslagje over pastorale activiteiten in de school.

3. DIENSTBAAR IN SOLIDARITEIT

met mensen en met de wereld veraf en dichtbij

DE RELATIES MET LEERKRACHTEN

- Meeleven met collega's die onder zorgen en lijden gebukt gaan
 - Omwisselen of overnemen van toezichten.
 - Belangstelling tonen, meeleven in hun situatie.
 - Steeds de algemene visie op onderwijs die in elk leerplan terugkomt, voor ogen houden om overbodig werk en overbelasting te vermijden. Steeds de vraag stellen in hoeverre een verandering ook een meerwaarde is voor elk kind?
 - Samen een haalbare, schooleigen planning met prioriteiten volgen.
- Opvang van nieuwe en jonge leerkrachten (en vervangers)
 - Zorgen voor een infomap met schooleigen afspraken; met het pedagogisch project.
 - Openstaan voor vragen.
 - Een mentor toewijzen aan een nieuwe leerkracht.
- Deelnemen aan dagen voor beginnende directies. Hier krijgen mensen tijd en ruimte om bij mekaar op verhaal te komen (hoe ervaren wij... waar voelen we steun...).
- Aandacht voor leerkrachten op rust:
 - uitnodigen bij speciale gebeurtenissen,
 - schoolkrantje blijven opsturen,...

DE RELATIES MET KINDEREN

- Aandacht voor de zorgvragen van ieder kind.
 - Een haalbaar kindvolgsysteem.
 - Aanwending van ambten niet uitsluitend om kleine klassen te maken, maar om te differentiëren en soms met twee leerkrachten met groepen te werken.
 - Aandacht in de klas voor actuele gebeurtenissen (veraf en dichtbij) (vb.: de terreuraanslagen in Amerika kunnen in de klas niet onbesproken blijven: solidariteit met slachtoffers).

- Stimuleren van werken per twee in de klas: kinderen kunnen leren van elkaar en op die manier een hulp zijn voor mekaar.
- Aandacht voor anderstalige nieuwkomers in de klas: kansen die hier zijn, ten volle benutten.
- Bijzondere aandacht voor de financieel armen
 - Rekeningen spreiden zodat de bedragen niet te hoog oplopen.
 - Ouders duidelijk informeren (in het schooltreintje, op infoavonden) wat kinderen moeten kopen en wat zeer vrijblijvend aangeboden wordt.
 - Kinderen leren omgaan met diversiteit in de klas en grote nadruk leggen op gelijkwaardigheid.
 - Gezond reageren tegen de wereld van het "hebben" (allerlei modesnufjes die kinderen meebrengen naar de school). Vooral het "zijn" (kwaliteit van het leven) benadrukken in projecten die men opzet.
 - Duidelijke afspraken i.v.m. wat kan en wat je beter niet doet bij het vieren van verjaardagen.
- Voor- en naschoolse opvang van kinderen.

RELATIES MET OUDERS

- Drempels slechten
 - Werken aan een vertrouwensrelatie: als leerkracht zelf een bezoek aan, een telefoontje met ouders die vanuit hun thuiscultuur zich minder met de school inlaten. Dit niet op momenten dat er problemen zijn, maar naar aanleiding van het niet aanwezig zijn op oudercontacten, ouderavonden. Deel gewoon enkele positieve zaken die bij het kind zijn opgevallen mee en nodig ze uit om je mee te delen als er iets mis loopt.
 - Een goedendag zeggen kost geen geld. Mensen *zien* werkt telkens als een bevestiging dat ze meetellen.
 - De directeur is regelmatig bij het begin en het einde van de dag bij de schoolpoort enthousiast aanwezig en zichtbaar en bereikbaar voor ouders.
 - Een bevraging naar ouders over de bereikbaarheid en de samenwerking met de school, de klastitularis, enz.
- Contacten met ouders van leerlingen met speciale zorgen
 - Telkens opnieuw naar het verhaal luisteren van ouders.
 - Tijd vrij maken voor kansarme ouders: hen aanspreken.

- Actieve medewerking aan solidariteitsacties
 - Contact met bejaarden. Kinderen en bejaarden met elkaar in contact brengen en laten aanvoelen dat zij iets voor elkaar betekenen (*Herderstocht*).
 - Broederlijk Delen en Damiaanactie. De presentatie tijdens de diocesane startavond met enkele leerkrachten bijwonen.
 - Leerkrachten staan stil bij de zin van solidariteitsacties voor kinderen (reflectie over en keuze uit het enorme aanbod van acties)

4. HET LEVEN VIEREN ALS GODS GESCHENK

RELATIES MET LEERKRACHTEN

- Een bezinning hoeft niet 'kort' te zijn. Bezinning / gebed mogen tijd kosten, op voorwaarde dat ze zinvol zijn en goed worden verzorgd.
- Vieren van belangrijke momenten: geboorte en dood, aandacht voor 1ste communie, huwelijk (van kinderen) van collega's.
- Vieren van vriendschap en collegialiteit in het samen iets doen zoals een gezamenlijke uitstap.

RELATIES MET KINDEREN

- Ruimte voor dagopeningen
 - Kinderen zoeken ook een tekst of maken een gebedje aansluitend op de belevenissen in de klas.
 - Belang van de onthaalhoek: in het kringgesprek wordt de verbondenheid met elkaar versterkt. Men voelt zich meer verantwoordelijk voor elkaar, meer bezorgd voor elkaar.
 - Aandacht voor "biddende" momenten.
- Een gevarieerd aanbod van klasvieringen (niet enkel eucharistie)
 - De klasruimte zelf als ruimte waar gevierd wordt, durven gebruiken (mits nodige inrichting: een zekere sfeer oproepen).
- Door te vieren met leerlingen ligt niet enkel de nadruk op de cognitieve-rationele benadering maar krijgt ook de emotionele-sociale en religieuze ontwikkeling van kinderen groeikansen.
- Vieringen op school versterken de verbondenheid: het groepsgevoel wordt groter,... (een goede relativering van het sterker wordend individualistisch cultuurklimaat)
- Door te vieren krijgen we kansen om niet alleen verbaal te werken. Er ontstaat een andere vorm van communiceren: het creatieve in de mens wordt aangesproken: nieuwe symbolen, rituelen proberen te vinden.

- Vieren roept een halt toe aan het 'haastritme' op school. Het gangbare ritme in het schoolleven wordt doorbroken.
- Bijzondere gebeurtenissen krijgen door het vieren meer aandacht (sterven van iemand, geboorte, jubilea,...)
- Door te vieren leer je kinderen (en ook collega's) op een andere manier kennen.

RELATIES MET OUDERS

- Aandacht voor bijzondere gebeurtenissen in families.
- Schoolfeest / oudercomité.
- Ruimte in de schoolkrant voorzien voor een stukje bezinning.

RELATIE MET PLAATSELIJKE GEMEENSCHAP

- School en parochie werken samen
 - Viering in de parochiekerk op het einde van het schooljaar, voorbereid in samenwerking met enkele mensen van het parochieteam, de plaatselijke fanfare, ...
 - Een klas verzorgt een viering waar gezinnen vanuit de school op uitgenodigd zijn.
 - De school neemt de data van de gezinsvieringen in de parochie in haar maandkalender op.
- Inhuldiging van nieuwe gebouwen
- Jubileum van school / parochie
- Inbreng bij gezinsvieringen
- Opendeurdag / schoolfeest